

COMISIA DE SUPRAVEGHERE A SISTEMULUI DE PENSII PRIVATE

Norma nr. 5/2009

privind calculul activului net și al valorii unității de fond pentru fondurile de pensii administrate privat

Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 160 din 16.03.2009

Având în vedere prevederile art. 54 din Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare Lege,

în temeiul dispozițiilor art. 16, art. 23 lit. f) și ale art. 24 lit. b) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 50/2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 313 /2005,

Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private, denumită în continuare Comisie, emite prezenta normă.

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. - Prezenta normă stabilește regulile de evaluare a activelor fondurilor de pensii administrate privat, regulile de calcul al valorii activului net și al valorii unităților de fond.

Art. 2. - Termenii și expresiile utilizate în prezenta normă au semnificațiile prevăzute la art. 2 din Lege și din Legea nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare.

CAPITOLUL II

Reguli de evaluare a instrumentelor financiare

Art. 3. - (1) Acțiunile admise la tranzacționare pe piețe reglementate sunt evaluate la prețul de închidere al secțiunii principale a pieței respective din ziua pentru care se efectuează calculul.

(2) Atunci când sunt admise la tranzacționare pe mai multe piețe reglementate, valoarea la care se iau în calcul acțiunile trebuie să fie reprezentată de prețul pieței celei mai relevante din punctul de vedere al lichidității, determinată conform art. 9 din Regulamentul (C.E.) nr. 1.287/2006 al Comisiei de punere în aplicare a Directivei 2004/39/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind obligațiile întreprinderilor de investiții de păstrare a evidenței și înregistrărilor, raportarea tranzacțiilor, transparența pieței, admiterea de instrumente financiare în tranzacții și definiția termenilor în sensul directivei în cauză.

(3) Pentru acțiunile prevăzute la alin. (1) se utilizează următoarea formulă de calcul:

COMISIA DE SUPRAVEGHERE A SISTEMULUI DE PENSII PRIVATE

$$VA = NUVM * PI$$

unde:

VA = valoarea actuală;

$NUVM$ = numărul de unități de valori mobiliare în portofoliu;

PI = prețul de închidere.

(4) În situația splitării/consolidării valorii nominale a unor acțiuni admise la tranzacționare pe o piață reglementată, acțiunile rezultate prin splitare se evaluează, anterior introducerii la tranzacționare a acestora, prin împărțirea prețului anterior splitării la coeficientul de splitare, respectiv prin înmulțirea cu coeficientul de consolidare.

Art. 4. - Pentru acțiunile netranzacționate pe o perioadă de 30 de ședințe de tranzacționare consecutive, evaluarea va lua în calcul cea mai mică valoare dintre ultimul preț de închidere al secțiunii principale a pieței respective și valoarea contabilă a acțiunii, calculată conform art. 15 alin. (2).

Art. 5. - Evaluarea prevăzută la art. 4 nu se aplică pentru acțiuni suspendate de la tranzacționare în respectivul interval de timp, în cazul apariției unor evenimente de natura celor prevăzute la art. 224 alin. (5) din Legea nr. 297/2004, cu modificările și completările ulterioare. În acest caz, evaluarea va avea drept bază de calcul media prețurilor de închidere pe piață în intervalul de 30 de ședințe de tranzacționare consecutive anterioare suspendării de la tranzacționare.

Art. 6. - (1) Evaluarea acțiunilor care au fost delistate se va face în conformitate cu prevederile art. 4 în primul an de la delistare, iar începând cu anul al doilea, deținerile respective vor fi considerate *private equity* și evaluate în conformitate cu prevederile art. 15.

(2) În anumite situații justificate, de natura celor în care societățile emitente se află în procedura de reorganizare sau lichidare judiciară și a celor aflate în încetare temporară sau definitivă de activitate, acțiunile care au fost retrase de la tranzacționare vor fi luate în calculul activului net la valoarea zero. La momentul lichidării respectivului plasament, în calculul activului net, acțiunile vor fi evaluate la prețul tranzacției.

Art. 7. - (1) Pentru titlurile de stat, indiferent de maturitatea acestora, precum și pentru toate instrumentele cu venit fix, inclusiv obligațiuni neguvernamentale, obligațiuni municipale, ale autorităților publice locale sau obligațiuni corporative, evaluarea se face prin adăugarea la prețul net de achiziție atât a dobânzii cumulate, calculată prin aplicarea ratei cuponului la valoarea nominală pentru perioada scursă de la data de început a cuponului curent până la data de calcul, cât și a sumei rezultate din recunoașterea zilnică a diferenței dintre valoarea nominală care va fi efectiv încasată la scadența titlurilor și prețul net de achiziție.

(2) În cazul în care emitentul nu efectuează plata unui cupon/principal, conform prospectului de emisiune, administratorul va evidenția suma neîncasată la valoarea zero.

COMISIA DE SUPRAVEGHERE A SISTEMULUI DE PENSII PRIVATE

(3) Valoarea instrumentelor cu venit fix prevăzute la alin (1), se calculează conform formulei:

*Valoarea_ actuala = valoare neta de achizitie + valoare cupon *(nr. zile scurse de la ultima plata a cuponului/nr.zile intre cupoane) + (valoarea nominala – valoarea neta de achizitie)* (nr.zile de la decontare la data curenta /nr.zile ramase de la decontare pana la maturitatea instrumentului/).*

Art. 8. - Pentru orice alte valori mobiliare, în afara celor prevăzute în prezenta normă, se aplică prevederile art. 3.

Art. 9. - (1) Disponibilitățile din conturile curente se evaluează prin luarea în considerare a soldului disponibil la data pentru care se efectuează calculul.

(2) În calculul activului net se iau în considerare sumele în tranzit, precum și sumele în curs de rezolvare, care se recunosc la valoarea de înregistrare în contabilitate.

Art. 10. - Depozitele constituite la instituții de credit, indiferent de durata depozitului, se evaluează folosindu-se metoda bazată pe recunoașterea zilnică a dobânzii aferente perioadei scurse de la data efectuării plasamentului.

Art. 11. - (1) Pentru evaluarea contractelor forward pe cursul de schimb, sub 1 an inclusiv, având ca activ suport cursul EUR/RON, se utilizează următoarea formulă de calcul:

$$F(t,T)= (+/-) V * \left(\frac{F}{(1 + R_d)^{\frac{T-t}{360}}} - \frac{St}{(1 + R_f)^{\frac{T-t}{360}}} \right)$$

unde:

t = data curentă;

T = data maturității;

V = valoarea contractului;

F = prețul de exercitare al contractului;

St = cursul spot comunicat de Banca Națională a României valabil în ziua pentru care se face evaluarea;

T- t = perioada rămasă până la scadența contractului;

R_d = media BUBID și BUBOR (dobânda medie interbancară) din ziua evaluării comunicată de Banca Națională a României;

R_f = EURIBOR din ziua evaluării comunicată de Banca Centrală Europeană.

(2) Pentru evaluarea contractelor forward pe cursul de schimb, pe termen peste 1 an, având ca activ suport cursul EUR/RON, evaluarea se va face prin marcarea la piață, luându-se în calcul media cotațiilor afișate de șase furnizori de cotații zilnice din lista agreată și comunicată trimestrial de Comisie. Pentru fiecare furnizor de informații se va utiliza media dintre cotația de cumpărare „bid” și cea de vânzare „ask”.

COMISIA DE SUPRAVEGHERE A SISTEMULUI DE PENSII PRIVATE

Art. 12. - (1) Evaluarea contractelor SWAP, sub 1 an inclusiv, se face prin determinarea diferenței dintre cursul forward al contractului și cursul forward curent pentru acel tip de contract.

$$\text{ValoareLaZi} = \text{CursForward}(\text{contract}) - \text{CursForward}(\text{zilnic pentru data contractului}) * \text{ValoareContract}$$

(2) Evaluarea contractelor SWAP pe rata dobânzii, pe termen peste 1 an, se face prin marcarea la piață, luându-se în calcul media cotațiilor afișate de șase furnizori de cotații zilnice din lista agreată și comunicată trimestrial de Comisie. Pentru fiecare furnizor de informații se va utiliza media dintre cotația de cumpărare (bid) și a celei de vânzare (ask).

Art. 13. - Evaluarea contractelor futures se va face prin marcarea la piață, rezultată ca urmare a deținerii de contracte, la care se adaugă marja corespunzătoare fiecărui contract deținut, unde:

marja – suma totală reținută de broker pentru contractele cumpărate, contracte care pot fi de cumpărare sau de vânzare;

profit (pierdere) – diferența dintre prețul de cumpărare mediu ponderat (PMP) al contractelor și cotația curentă din piață pentru acel tip de contract.

În calculul VUAN se va lua prețul de închidere.

$$\text{Valoare_La_Zi} = \text{Marja} * \text{Nr_Total_Contracte} + \text{Profit_Pierdere} * \text{Nr_Contracte}$$

Art. 14. - (1) Opțiunile tranzacționate se evaluează la prețul de închidere al pieței pe care se tranzacționează.

(2) Pentru situația în care nu au fost înregistrate tranzacții pe o perioadă de 30 de zile, evaluarea pentru o opțiune call se va face la valoarea teoretică, folosindu-se metoda Black-Scholes.

(3) Pentru situația în care nu au fost înregistrate tranzacții pe o perioadă de 30 de ședințe de tranzacționare consecutive, evaluarea pentru o opțiune put se va face la valoarea teoretică, folosindu-se metoda Black-Scholes.

Art. 15. - (1) *Private equity* se evaluează la valoarea minimă dintre prețul de achiziție și valoarea contabilă.

(2) Valoarea contabilă pe acțiune este determinată prin raportarea poziției „Capitaluri proprii” din cele mai recente rezultate financiare anuale auditate, depuse la Ministerul Finanțelor Publice sau la autorități echivalente din statele membre, la numărul de acțiuni emise.

(3) Valoarea astfel determinată se menține timp de 12 luni, până la întocmirea noilor rezultate financiare anuale, auditate, care vor sta la baza calculării noii valori contabile.

Art. 16. - Evaluarea mărfurilor și a derivatelor pe mărfuri se va face în conformitate cu prevederile art. 3.

Art. 17. - Înregistrarea în portofoliul fondului de pensii administrat privat a tranzacțiilor cu instrumente financiare se face la data tranzacției, pe baza documentului de tranzacționare.

COMISIA DE SUPRAVEGHERE A SISTEMULUI DE PENSII PRIVATE

Art. 18. - Acțiunile nou-emise care urmează să fie admise la tranzacționare pe o piață reglementată se evaluează la prețul din cadrul ofertei publice primare în care au fost achiziționate respectivele acțiuni, cu condiția ca acestea să fie înscrise la tranzacționare în termen de cel mult un an.

Art. 19. - (1) Dividendele se iau în calculul activului fondului de pensii administrat privat la data încasării contravalorii acestora.

(2) Acțiunile distribuite cu titlu gratuit se iau în calculul activului fondului de pensii administrat privat la data de înregistrare a respectivelor acțiuni.

(3) Drepturile de preferință vor fi evaluate până la momentul primei zile de tranzacționare la valoarea teoretică pentru drepturile de preferință.

Art. 20. - (1) Titlurile de participare ale unui organism de plasament colectiv tranzacționate pe o piață reglementată se evaluează conform prevederilor art. 3.

(2) Titlurile de participare ale unui organism de plasament colectiv netranzacționate pe o piață reglementată se iau în calcul la ultima valoare unitară a activului net calculată, certificată de către depozitar și publicată.

(3) Valoarea unităților de fond ale unui organism de plasament colectiv se calculează utilizând formula:

$$VA = NUF * VUAN$$

unde:

VA = valoarea actuală;

NUF = numărul de unități de fond;

$VUAN$ = valoarea unitară a activului net.

CAPITOLUL III

Reguli de calcul al activelor fondului de pensii administrat privat

Art. 21. - Valoarea netă a activelor unui fond de pensii administrat privat se calculează prin scăderea obligațiilor din valoarea totală a activelor:

$$\text{Valoarea_netă_a_activelor_fondului} = \text{Valoarea_totală_a_activelor} - \text{Valoarea_obligatiilor}$$

Art. 22. - (1) Valoarea totală a activelor fondului se calculează zilnic, prin însumarea valorii tuturor activelor aflate în portofoliul acestuia, evaluate în conformitate cu prevederile cap. II.

(2) Contribuțiile participanților și accesoriile acestora regăsite în contul colector nu intră în calculul valorii totale a activelor, până la data transformării în unități de fond a contribuțiilor și a transferului de lichidități în conturile individuale ale participanților.

(3) Convertirea contribuțiilor în unități de fond se face la ultima valoare unitară a activului net raportată și certificată de către depozitar.

COMISIA DE SUPRAVEGHERE A SISTEMULUI DE PENSII PRIVATE

Art. 23. - Obligațiile unui fond de pensii administrate privat sunt:

- a) comisionul de administrare;
- b) taxele de auditare a fondului de pensii.

Art. 24. - (1) Comisionul de administrare din activul total al fondului de pensii administrat privat, este estimat și înregistrat zilnic în calculul valorii activului net și regularizat lunar, conform documentelor justificative.

(2) Cheltuielile cu taxele de auditare ale fondului de pensii administrat privat sunt estimate anual, înregistrate zilnic și regularizate la data plății acestora, conform documentelor justificative.

(3) Prețul contractului încheiat între administrator și auditorul statutar pentru fondul de pensii administrat privat, după data intrării în vigoare a prezentei norme, va fi stabilit în lei. Contractele în vigoare stabilite într-o altă monedă se vor supune prevederilor prezentei norme în situația reînnoirii lor.

Art. 25. - (1) Calculul valorii unitare a activului net al unui fond de pensii administrat privat pentru o anumită dată se realizează conform următoarei formule:

$$\text{Valoarea unitară a activului net la acea dată} = \frac{\text{Valoarea netă a activelor fondului la acea dată}}{\text{Nr. de unități de fond la acea dată}}$$

(2) Numărul de unități de fond este diferența dintre numărul total de unități emise și numărul total de unități de fond anulate ca urmare a plății drepturilor, a transferului activului personal al acestuia sau anulate în caz de invaliditate sau deces al participantului, precum și ca urmare a regularizărilor efectuate de către instituția de evidență.

(3) Valoarea unitară a activului net se calculează și se raportează în fiecare zi lucrătoare și are ca bază de calcul informațiile valabile din ziua lucrătoare anterioară efectuării calculului.

(4) Valoarea unitară a activului net se calculează și se înregistrează cu 6 zecimale în evidențele fondului de pensii administrat privat.

Art. 26 - (1) Erorile identificate în calculul zilnic al valorii unitare a activului net, constatate ulterior raportării acestor valori către Comisie, se vor corecta și regulariza la data constatării lor.

(2) Administratorul, anexat raportării zilnice a valorii unitare a activului net din data la care se efectuează corecția, va transmite Comisiei o notă explicativă, sub semnătură electronică extinsă a reprezentantului legal, în care va prezenta detaliat cauzele care au determinat erorile prevăzute la alin. (1).

Art. 27. - (1) În cazul în care unele elemente de activ sunt exprimate în valute liber convertibile, pentru transformarea în lei se utilizează cursul Băncii Naționale a României comunicat în ziua pentru care se efectuează calculul.

(2) În situația în care există elemente de activ exprimate în valute pentru care Banca Națională a României nu publică un curs de schimb valutar, se utilizează cursul monedei respective față de

COMISIA DE SUPRAVEGHERE A SISTEMULUI DE PENSII PRIVATE

euro, comunicat de banca centrală a țării în moneda căreia este exprimat elementul de activ, și cursul euro/leu comunicat de Banca Națională a României în ziua pentru care se efectuează calculul.

CAPITOLUL IV

Dispoziții finale

Art. 28. - Termenele prevăzute de prezenta normă, care expiră într-o zi de sărbătoare legală sau într-o zi nelucrătoare, se vor prelungi până la sfârșitul următoarei zile lucrătoare.

Art. 29. - Nerespectarea dispozițiilor cuprinse în prezenta normă se sancționează în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, respectiv art.16, art. 81 alin. (1) lit. c), art. 140 alin. (1), art. 141 alin. (1) lit. g), alin. (2), (3), (4), (6), (7), (9), (10) din Lege.

Art. 30. - Prezenta normă intră în vigoare la 1 mai 2009.

Art. 31. - La data intrării în vigoare a prezentei norme, se abrogă Norma nr. 17/2007 privind calculul valorii activului net și al valorii unității de fond pentru fondurile de pensii administrate privat, aprobată prin Hotărârea Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private nr. 45/2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 487 din 20 iulie 2007.